

ALEKSANDR FAYNBERG O'ZBEKNAFAS SHOIR*Nozima Ibrohimova,**O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti ingliz filologiyasi talabasi.**@nibrohimova46***Annotatsiya**

Ushbu maqolada Aleksandr Arkadevich Faynberg hayot va ijod yo'li, O'zbekiston she'riyatida tutgan o'rni, tarjimonlik sohasidagi yutuqlari yoritilgan. Shoir she'rlaridan namunalar keltirilgan.

Aleksandr Faynberg Arkadevich – rus shoiri, O'zbekiston xalq shoiri. O'zbekiston shoirlar osmonida Aleksandr Faynberg, shubhasiz, eng yorqin yulduzlardan biridir. Uning ijodi o'ta serqirra. U Toshkent, Moskva hamda Sankt-Peterburg shaharlarida chop etilgan to'plamlar muallifi. Uning qalamiga badiiy filmlarning senaryolari mansub. Rossiya Prezidentining farmoni bilan O'zbekiston shoiri Aleksandr Arkadevich Faynberg 2008 yil Pushkin medali bilan taqdirlangan.

Aleksandr Arkadevich Faynberg 1939 yil 2-noyabr kuni Toshkentda – ota onasi 1937 yil Novosibirskka ko'chib kelgandan so'ng tug'ilgan. Sobiq Jukovskiy ko'chasida uning bolaligi o'tgan. Yetti yillik maktabni tamomlagach, Aleksandr Faynberg Toshkent topografik texnikumiga o'qishga kiradi. Texnikumni tugatgach, Tojikistonga harbiy xizmatga ketadi. So'ngra, Toshkent universitetini (hozirgi Toshkent davlat milliy universitet) sirtqi filologiya fakultetining jurnalistika bo'limini tamomlaydi va talabalar ko'p adadida ishlaydi. 1961 yil I. N. Koval bilan turmush qurishadi.

U o'n beshta she'riy kitoblar muallifi hisoblanadi. Shuningdek, uning senariylari asosida to'rtta uzun metrajli badiiy filmlar va yigirmadan ortiq multiplikatsion filmlar suratga olingan. U Alisher Navoiyning dostonlarini va she'rlarini, shuningdek, boshqa zamonaviy o'zbek shoirlarining she'rlarini rus tiliga tarjima qilgan. Uning she'rlari "Smena", "Yunost" ("Yoshlik"), "Noviy mir" ("Yangi dunyo"), "Zvezda Vostoka" ("Sharq yulduzi"), "Novaya Volga" ("Yangi to'lqin") jurnallarida va AQSh, Kanada va Izroil kabi xorij mamlakatlari vaqtli matbuotlarida chop etilgan.

1999-yilda "Paxtakor" futbol jamoasining aviakashzada halok bo'lganining yigirma yilligiga uning ssenariysi bo'yicha "ularning osmondagi stadioni" filmi suratga olingan, unda Aleksandr Faynbergning 1979-yilgi paxtakorlar haqidagi so'zlariga qo'shiq yangraydi. Bir necha yil davomida A. A. Faynberg Toshkentda O'zbekiston yosh yozuvchilarining seminariga rahbarlik qildi. Shuningdek, u O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi a'zosi bo'lgan.

2004-yilda shoir A. A. Faynberg Rossiya Prezidenti Farmoni bilan Pushkin medali bilan taqdirlangan. U Rossiya Federatsiyasi bilan madaniy aloqalarni rivojlantirish va rus tili va rus madaniyatini saqlashga qo‘shgan ulkan hissasi uchun ushbu yuksak mukofotga sazovor bo‘ldi. O‘zbekistonning she‘riy osmonida Aleksandr Faynberg mubolag‘asiz eng yorqin nuroniylardan biri hisoblanadi. Uning ijodi juda ko‘p qirrali. U Toshkent, Moskva va Sankt-Peterburgda nashr etilgan o‘n uchta she‘riyat to‘plamining muallifi.

*Suzayapman, muhabbat, olis
Gulxanlardan o‘rlydi tutun.
Sendan bo‘sa oladi yulduz,
Bu qirg‘oqdan ketaman bugun.*

*Qirg‘oqqa tashlayman langarcho‘p,
Izmiga soladi moviy suv.
To‘lqinlari yugurik, to‘p – to‘p
Daryo tubi – adabiy g‘uluv.*

*Daryo bo‘ylab oqim betizgin,
Tikilasan samoda – qushlar.
To‘lqinlar ham ayriliq hissini
Sezgan kabi bir – birin ushlar.*

*Sirg‘aladi bo‘zlaring qaynoq,
Ko‘rinmaydi gulxan tutuni.
Bulutlarning ortida – qirg‘oq:
— Kechir! – ko‘kka sig‘maydi uning.*

Uning qalamiga yettita badiiy film senariysi mansub bo‘lib, ulardan eng diqqatga sazovorlari: “Eng ko‘m-ko‘k osmon ostida”, “Jazirama oftob tagidagi uy”, “Qandahorda toblanganlar”, u, shuningdek, 18 ta multiplikatsion filmlar muallifi hamdir. Uning nasri katta qiziqish uyg‘otadi. Ajoyib tarjimon Faynberg ruszabon kitobxonga taniqli o‘zbek shoirlarining ko‘plab asarlarini ochib bergan. Moskvada Erkin Vohidovning “Ruhlar isyoni” dostoni chop etilgan Toshkentda esa Abdulla Oripov va Xosiyat Rustamova, Sirojiddin Said va Omon Matchonlarning she‘rlari jamlangan “Oq qushlar galasi” to‘plami nashrdan chiqqan. Faynberg she‘rlarida uchqunli hajviya mavjud. “Ruboiy tori” dostonida u kulgu orqali o‘zbek choyxonasini o‘zgarmas oshini shunday tasvirlaganki, uni yuzda tabassumsiz o‘qib bo‘lmaydi. Aleksandr Arkadevich Faynberg 2009 yil 14 oktabr kuni Toshkentda vafot etgan.

Xulosa

Biz yashayotgan zaminda shunday shoirlar borki, ular yillar davomida o'zining yuqori darajadagi cho'qqisini saqlab kelmaydi, lekin ular shunday asarlar yozadiki, bu asarlar yillar davomida har bir kitobxonning qalbidan joy egallaydi, shunchaki o'zi uchun cho'qqini yaratib oladi. Doimo qalblarda mangu yashovchi Aleksandr Faynberg.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://oriens.uz/journal/article/aleksandr-faynberg-qalblarda-mangu-yashaydi/>
2. <file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Raxmonqulova+Feruza+Akmal+qizi.pdf>
3. <https://malumot.ru/faynberg-aleksandr-arkadevich/>
4. <https://arboblar.uz/uz/people/fajnberg-aleksandr-arkadevich>